

TEATAJA

Haaslava valla infoleht

Nr 11(52) november 1998

Maa ostueesõigusega erastajate poolt sageli esitatavaid küsimusi

Kas maa ostueesõigusega erastamise avalduste vastuvõtmine on lõppenud?

Maa ostueesõigusega erastajaiks on eelkõige sellel maal asuvate ehitiste omanikud, kellelt avalduste vastuvõtmine lõpetati 1. jaanuaril 1998. Pärast seda saavad avaldusi esitada need ehitiste omanikud, kes on ehitise pärast 01.01.1998 vallasvarana omandanud ostu-müügi, erastamise, kinke, pärimise jne teel.

Kes saab maa, kui üht ja sama maatükki soovivad erastada kaks võrdset ostueesõigust omavat isikut?

Sel juhul jagatakse maatükk nende vahel nii pindala kui väärtust ja maakorralduse nõudeid arvestades võimalikult võrdselt. Kui aga vähemalt üks taotleja on põllumajandusliku tootmisega tegelev loomakasvatushoonete omanik, kellele kohalik omavalitsus on andnud nõusoleku loomakasvatushoonete juurde erastada kuni 50 ha maad, korraldatakse taotlejate vahel selle maatüki osas suuline enampakkumine.

Kas järgmisest aastast ei saa enam maa eest maksta EVP-des ja maa ostuhind läheb kallimaks?

Erastatava maa eest saab erastamisseaduse kohaselt tasuta erastamisväärtpaberitega (EVP) kuni 1. detsembrini 2000. aastal. Kuni käesoleva aasta 31. detsembrini on maa müügihinnaks 1993.aastal kehtinud maa maksustamishind juhul, kui see on madalam praegu kehtivast maa maksustamishinnast. Meie vallas oli see sageli praegusest kõrgem. Vaid tihedalt asustatud piirkonnas mõlemal pool Mõra jõe kallast alates Unikülast kuni Kurepalu paisjärveni (piirkonda jääb mitu aiandusühistut ja Roiu alevik) on kehtiv maksustamishind kõrgem kui oli 1993.a. Seega läheb maa hind kallimaks ainult sellele alale jäävatel maatükkidel.

Kas erastataval maatükil peab olema nimi?

Igal maa katastriüksusel peab olema nimi, mis on vastav kohanimeseadusele. Nimi ei

või korduda samas asulas. Kasutada tuleb ajaloolist nime, talunime või muud kohanime, mida võib vastavalt täiendada konkreetse maatüki iseloomust lähtudes. Nimeks ei ole lubatud kasutada omaniku nime. Nimi peab olema eestikeelne või eesti murdekeelne.

Kas 1. jaanuarist maamaksu määr tõuseb ja kes saavad maamaksusoodustusi?

Haaslava Vallavolikogu poolt kehtestatud maamaksumäära võib muuta eelarveaasta algusest, seni vallavolikogu ei ole maamaksumäära 1999.aastaks muutnud. Maksusoodustust saavad kuni 31. detsembrini 2000.a. Haaslava vallas vanadus- või invaliidsuspensiooni saajad, kelle alaline registreeritud elukoht on registreeritud Haaslava vallas nende kirjaliku avalduse alusel. Nad vabastatakse maamaksust kuni 1 ha ulatuses, kuid mitte rohkem kui 200 krooni ühe taotleja kohta aastas, tingimusel, et maamaksuvabastuse taotleja ei saa maa kasutusõiguse alusel rendi- või üüritulu ning tema maakasutusõigus on tekkinud enne 01.07.1993 a. Taotlus järgmisel aastal maamaksust vabastamise kohta tuleb esitada Haaslava Vallavalitsusele hiljemalt käesoleva aasta 15.detsembriks. Kellel sel aastal juba maksusoodustus kehtis, ei ole uut avaldust vaja esitada.

Sillaotsa Põhikool

kuulutab

15. novembrist kuni 15. detsembrini
välja sooduspakkumise.

KÜTTEPUUDE HANKIMISEKS

Varume kvaliteetseid küttepuid
pikkusega 2 m, läbimõõduga 10 - 40 cm,
kohaletoomisega kooli laoplatstile
Sõlmime lepinguid mitme erineva hankijaga

Küttepuid toomise tähtaeg
1. jaanuarist 1. aprillini 1999

Info tel 490 133

Kooli majandusjuhataja

Kes novembrikuus on sündinud...

1	Eeri Hint	1933	Uniküla
2	Jekaterina Vierland Vello Tralla	1920 1937	Ignase Kurepalu
3			
4	Johanna Klaus	1919	Roiu
5			
6	Terese-Rosine Mällo Verner Parts	1919 1924	Haaslava Roiu
7			
8			
9	Anita Punga	1922	Kriimani
10	Veera Talbonen	1926	Ignase
11			
12	Julius Albert Abram Rospik	1918 1923	Roiu Ignase
13			
14	Laine Kuljus	1935	Uniküla

15	Maria Jegorkina	1925	Roiu
16			
17			
18			
19	Alvina Sähk	1909	Mõra
20	Ellenviine Mikk	1927	Roiu
21			
22	Valter Otsa	1926	Päkste
23	Aivo Vihm	1938	Tõõraste
24	Linda Hank	1927	Mõra
25			
26	Elvi Serg	1935	Mõra
27	Vaike Punnar	1932	Roiu
28	Linda Sikk	1919	Roiu
29			
30	Kadri Viert	1937	Ignase
31			

Palju õnne ja tugevat tervist !

Eelteade kohanimede määramise kohta

Määrata Kitsekülas Valendine Vijar, Tauris Vijar ja Getlin Vijar kaasomandusse kuuluvate hoonete aadressi- ja maa erastamisel moodustatava katastriüksuse ametlikuks nimeks **Lohu**.

Määrata Kurepalu külas Hardi Tulluse omandusse kuuluva maa katastriüksuse jagamisel

tekkiva uue katastriüksuse ametlikuks nimeks **Maia**.

Määrata Unikülas Veera Samsonova omandusse kuuluvate hoonete aadressi- ja maa erastamisel moodustatava katastriüksuse ametlikuks nimeks **Roosi 3**.

Määrata Unikülas Rein Taggel omandusse kuuluvate hoonete aadressi- ja maa erasta-

misel moodustatava katastriüksuse ametlikuks nimeks **Roosi 9**.

Määrata Unikülas Aleksei Kulikov omandusse kuuluvate hoonete aadressi- ja maa erastamisel moodustatava katastriüksuse ametlikuks nimeks **Roosi 17**.

Politseiteated

- Oktoobris algatas Tartu Politseiprefektuur kriminaalasja Roiu alevikus elava isiku kohta, kes tabati 14. septembril oma kodust puskaritõmmiselt. Puskaritõmmistamise ja müügi eest võib kahtlusalust oodata ka vabaduskaotuslik karistus.
- 15. oktoobril varastati Aardla külas Ööbiku talust Ilmar Palule auto ja traktori juhiloa, mobiiltelefon *Motorola D 460*, sigarette ja toiduaineid. Majandusliku kahju suurus on 4689 krooni.
- Ööl vastu 28. oktoobrit murti Haaslava külas sisse keldrisse, kust varastati umbes 1500 kg

Kaja Plingile kuuluvaid kartuleid. Tänu kannatanu tähelepanelikkusele on teo toimepanemises kahtlustatavad Tartu linna elanikud tuvastatud.

Konstaabel Ivar Dubolazov

Konstaabli vastuvõtuajad vallamajas teisipäeviti 9 — 12 ja neljapäeviti 10 — 13

☎ *politseijaoskonnas 415 402*

☎ *prefektuuris 02 ja 434 114*

☎ *vallamajas töö ajal 490 130*

☎ *konstaabli kodus 490 250*

Elukoha registreerimine

Saabusid valda

Kaja Demidova	Kriimani	Mõisamaja 3	Nõo vallast
Oleg Tasa	Lange	Vangi	Tartust
Risto Puusepp	Päkste	Kolga	Roiult
Janeco Kits	Roiu	Oja 4	Tartust
Sirje Prost	Roiu	Kesktänav 3-1	Kambja vallast
Rait Prost	Roiu	Kesktänav 3-1	Kambja vallast
Rene Prost	Roiu	Kesktänav 3-1	Kambja vallast
Evelin Prost	Roiu	Kesktänav 3-1	Kambja vallast
Alvar Ploom	Roiu	Männi 4-3	Vastse-Kuustest

Lahkusid vallast

Helju Kliimand	Haaslava	Allikaoru	Meeksi valda
Sirje Metsoja	Roiu	Oja 1	Tartusse
Helgi Raidur	Mõra	Tuule	Hummuli valda
Sergei Galitsõn	Haaslava	Ülesoo 12	Meremäe valda
Valentina Galitsõna	Haaslava	Ülesoo 12	Meremäe valda
Marika Kalda	Haaslava	Ülesoo 12	Meremäe valda
Signe Kalda	Haaslava	Ülesoo 12	Meremäe valda
Liivia Raag	Lange	Langemäe 5	Tartusse

Sünniaasta 1998

Vanessa Rahnu

07.10.1998

Tõõraste

Siim Kärü

18.10.1998

Aardla

Palju õnne!

KODUKANDI LOOD XXIV

lehekülgi Haaslava valla ajaloost

VALLA MEHI MINEVIKUST

Villemi talupidaja Jüri Ottas

Hilja Neumann. Täiendatud ettekanne Kambja kihelkonnapäevadelt 28. augustil 1998.

Jüri (Georg Eduard) Ottas sündis 14. oktoobril 1885. aastal põlises põllumeeste perekonnas. Tema vanaisa Peeter Ottas Unipihast oli Kambja kihelkonnas esimene talu päriksostja. Ta ostis 1849. aastal Vana-Kuuste mõisast Villemi talu. Jüri Ottas asus kodutalu pidama 1903. aastal pärast gümnaasiumiõpinguid Tartus, olles ise 18-aastane.

Hakanud varakult osa võtma seltskondlikust ja poliitilisest elust saavutas Jüri Ottas peagi tuntuse ja autoriteedi, mille tunnistuseks oli tema läkitamine 1905. a. novembris 20-aastase noorukina maasaadikuks rahvaasemike koosolekule. Tema mitmekülgsed võimed leidsid rakendust üle 150 hektari suuruses kodutalus, mis kujunes mustertaluks. Villemi suurtalu kõrval pidas ta ligi 60 ha suurust Kalliperä nn. suvetalu Rebasel.

Peremehe tahtmine oli kasvatada vaid tõuloomi ja anda selleks eeskujuga teistele. Talus oli põllutööministeeriumi poolt kinnitatud ardeni tõugu hobuste kasvandus, eesti punase tõukarja ja eesti maatõugu sigade tõulava. Ta korraldas tõulammaste ostmist välismaalt. 1934. aastal toodi Inglismaalt sadakond šropširi ja ševioti tõugu lammast, kes olid ühtviisi head nii villa- kui ka lihaandjatena. Neid müüdi talust soovijatele kolmekaupana. Koos lammastega toodi Eestisse 4 šoti lambakoera (kollit).

Villemi suurtalus pöörati tähelepanu ka kanakasvatusele. Sügiseti võeti kasutusele jalastel edasinihitav kanala, millega kanad viidi pärast viljalõikust põllule mahapudenud viljateradest toituma. Jüri Ottas jagas oma kogemusi Põllutöökoja ajakirjas "Põllumees", kus jagas oma kogemusi ja avaldas arvamust nii mõnegi probleemi kohta (näiteks:

veokatsed ardeni tõugu hobuste on nagu pardi-poegade ujuma õpetamine).

Jüri Ottas oli juhtivalt tegev mitmetes Eesti tõuaretuse seltsides. Ta oli Eesti Lambakasvatajate ja Karusloomakasvatajate Seltsi asutajaliige ja esimees. Palju vaeva nägi ta põllu- ja karjasaaduste turustamise korraldamisel. Ta oli üks Lõuna-Eesti Eksportapamajade asutajaist ning 10 aastat seal juhatuse esimeheks. Juba 1935. aastal said Tartumaa põllumehed sigade müügist üle 3 miljoni krooni [EKr]. Sama tulemusrikkalt tegutses Jüri Ottas teraviljaturu arendamisel ning aitas Riigikogus välja töötada põllumeeste soodsat teraviljaseadust. Tema kaastegevusel asutati Lõuna-Eesti suurim põllumajanduslik finantsasutus — Põllumajanduse Pank Tartus. 1934-1937 oli ta selle juhatuse esimees. Ka oli ta Põllutöökoja ning selle juhatuse liige ja kuulus selle kaudu kaks aastat riigi majandusnõukokku.

Foto aastast 1935

Valituna põllumeeste poolt oli Jüri Ottas Eesti Vabariigi III, IV ja V Riigikogu liige. Vana-Kuuste, Haaslava, Kambja, Krüüdneri, Kodijärve, Luke, Meeri ja Ropka valda-

de kandidaadina valiti ta 1936. aastal põhiseaduse uuendamiseks moodustatud Rahvuskogu I koja liikmeks. Tähtsate üleriigiliste ametite kõrval löi ta kaasa ka kohalikus avalikus tegevuses: Vana-Kuuste Laenu- ja Hoiuühistus ning Kaitseliidu Kambja malevkonna pealiku abina. 1936. aastal pani ta käima omapärase liikuva põllutöökooli. Teda peetakse 1929.a. Kambja ausambamäel avatud kunstnik Aleksander Elleri kavandatud Vabadussõja monumendi pronkskuju prototüübiks.

Nõukogude võim tasus andekale, töökale ja teenekale eesti elu edendajale omal viisil. Talvel 1941 Jüri Ottas arreteeriti. 13. aprillil või 13. mail (esineb kahesuguseid andmeid) jõudis tema elutee lõpule. Ilmselt lasti ta maha. Saatuse tahtel suri vaid 3 päeva hiljem Tartus ka Jüri Ottase abikaasa.

Viimased teated Jüri Ottasest ja tema tegevusest pärinevad Venemaalt Vjatka 7. vangilaagri alapunktist, kus ta viibis koos Jüri-Rajur Liivakuga, kes on üks sealsetest põrgust eluga pääsenutest (600 mehest suri esimese kolme kuu jooksul 400; 1945.a. suveks oli elus vaid viis meest).

Jüri-Rajur Liivaku saatuse- ja barakikaaslasteks olid seal paljude teiste seas alates 1941. aasta viimastest päevadest peaminister Eenpalu, siseminister Jürima ja Jüri Ottas.

Kogutud andmeid ja mälestusi Jüri Ottasest Taivo Kirm.

Georg (pärast nime eestistamist — Jüri) Ottas sündis 14.10.1885 Villemi talus. Vanemad olid Jaan ja Lotta (enne abiellumist: Matson). Ta õppis Tartu Aleksandri Gümnaasiumis, mille pidi 1903. aastal isa surma tõttu pooleli jätma ja hakkama talu pidama. 1905. aastal osales ta Tartus Bürgermusset toimunud Eestimaa maasaadikute kongressil. 1906. aasta alguses I Vene revolutsiooni ajal põgenes kodust ja varjas ennast, kuna oli karistussalga poolt vahistamisele kuuluvate isikute nimekirjas. 1918. aastal käis Eesti maarahva delegatsiooni koosseisus Saksamaal, protestides Balti Hertsoogiiri loomise kava vastu. 1934. aastal sõlmis Jüri Ottas Moskvas esimese lepingu eesti sealihha müümiseks Nõukogude Venemaale. Jüri Ottas oli alates 1928. aastast abielus Anna Reimaniga.

Tartu Näituse Albumis avaldati 1936. aastal A. Käspre artikkel Villemi talust pealkirja all *Kolmkümmend aastat visa võitlust karmi loodusega*. Sellest loeme:

Kasutades ühel ilusal sügispäeval Villemi talu peremehe ja perenaise külalislahkust, oli minul võimalus tutvuda paljude Villemi talu vaatamisväärsustega ja edusammudega, mis seal tehtud praeguse peremehe algatusel 30 aasta kestel. Siin võib meie noorem põlv õppida nii mõndagi, mida suudab meie kodumaa karm ja tujukas loodus anda visale ja püsivale töömehele.

Kogu põld, osalt ka muu põllumajanduslikult kasutatav maa on Villemi talus nõutavalt kuivendatud. Ainuüksi 1935. aastal on kuivendatud 40 vakamaad põldu. Osa varasemal ajal torutatud põldudest tuleb aga uuesti torutada, sest seda tehti varem siin latt-kraavidega, mis aga osutusid Villemi savi- ja liivaalusega põldudel kergesti ummistuvaks ega kuivata nüüd enam vajalikul määral. Praegu kasutab Villemi talu ainult freesitud puutorusid põldude kuivendamiseks. Need tulevad odavad, sest torude puumaterjal tuleb talu oma metsast, õieti metsapuhastamise teel.

Kui Jüri Ottas asus talu pidama, oli seal 4 hobust. Nüüd on 27, kariloomi oli 11 pead, nüüd on 50, kanu oli 16,

K. Eenpalu suri 1942. a. 28. jaanuari hommikul. Päevas suri 30-40 inimest, need loobiti alasti rekke ja aeti suurde auku. Talvel visati laibad lihtsalt lumme. Laagrikaaslaste poolt püüti Eenpalule veidigi inimväärsust matust korraldada. Vangidest moodustatud matusekomisjon oli kolmeliikmeline: Villemi talu endine omanik Jüri Ottas, Teedla mõisa omanik Valdeko Muna ja Jüri-Rajur Liivak Võrumaalt. Jüri Ottas andis mingile ülemusele vanast ajast järel oleva hea särgi või pintsaku, mispeale ülemus andis loa teha primitiivne kirst. Barakikaaslastest eestlased hoidsid oma leivanormi kokku ja selle eest löödi laagri puutöökojas kokku laudadest kirst. Saatusekaaslastest kandsid kauaaegset poliitikut tema viimasel teekonnal kuni tsooni väravateni, kaugemale neid ei lastud. Kuulduste järgi olevat väljas töötavad kriminaalvangid kirstu puruks lõõnud ja laudadest lõkke teinud.

Me teame, et 1932. aastal Rootsi kroonprints Villemi külastamise ajal Eestisse tutvustati kroonprintsile jõuka talu näitena Villemi talu. Talu oli eeskujulikus korras, sama esinduslik oli peremees Jüri Ottas, kes võttis kroonprintsile vastu saksakeelse tervituskõnega. Kroonprints istutas talu parki nagu Kambja kiriku juurdegi tamme. Tamm kasvab Villemil praegugi.

nüüd 500 ümber. Villemi talu korrastamisel tuleb eriti hinnata talumajapidamise igakülgset väljaarendamist, mis kindlustab ja ühtlustab talumajapidamist ning hoiab ära järsud kõikumised. Seejuures püüab peremees hästi ära kasutada kõiki turu paremusi hoidudes aga kindlasti äärmustest, mis võiksid kergesti tuua ebameeldivaid üllatusi.

Looduslikult ei ole Villemi talu kuigi soodsas kohas. Asukoht on 22 km kaugusel Tartu linnast. Lähim raudteejaam Rebase on 3 km kaugusel, kusjuures sinna viib vaid külavahetee. Pinnase poolest on kõik põllud saadud võrdlemisi kehvamullasest metsaalusest maast, mis nõuab kuivendamist. Kuivendamata põllul võib kasvõi kalapüüki edendada, mida härra Ottas on osavalt ära kasutanud, muutes üht madalamat põldu kerge süvendusega ja paisutusega korralikuks kalatiigiks. Seejuures on tiik võrdlemisi kalarikas. Õige vähenõudliku kogre kõrval leidub seal ka küllaldaselt linaskit ja teisi kalu, milles võisin ise veenduda isikliku püügi teel Rootsist toodud lihtsa, kuid otstarbeka mõrra abil. Paljud kalamehed, kes on seda mõrda näinud, on püüdnud seda järele teha ning kuuldavasti väga rahul uudse püügiriistaga.

Iseloomulikuna paistavad Villemi külastajatele silma põldudel kasvavad üksikud puud ja põõsad. Keset lokkavat viljanurme seisab järsku paju või leppapõõsas või mõni suurem puu. Peremehe selgitusel on need temale mälestuseks nende põldude endisest iseloomust, meeldetuletuseks, millisest padrikust on töö ja vaevaga saanud sile põld.

Majapidamise suund Villemi talus on karjamajapidamine, mille tõttu ka maa kasutamisel on antud peatähtsus söödataimedele. Villemil peetakse praegu kolme ardenni tõugu sugutätku, kes leiavad tõuparandajatena ümbruskonna talumeeste poolt elavat kasutamist. Loomakasvatuse väärib jällegi tähelepanu mitmekesisus. Hobusekasvatuse, piimakarja ja seakasvatuse kõrval seisavad siin tähtsal kohal lambakasvatus ja kodulinnupidamine. Olgu siin veel märgitud üks juhus, kuivõrd hästi oskab peremees igas olukorras ära kasutada kõiki võimalusi. Harukordselt märja sügise tõttu ei ol-

nud võimalik tänavu [1935] viljapõlde küllaldaselt puhtaks riisuda ja sinna jäi ilmastiku sunnil riismeid. Peagi leidis peremees võimaluse nende kasutamiseks ka märjal põllul. Oma võrdlemisi suurele hanekarjale lisaks ostis ta nuumamise otstarbel hanesid, kes nüüd koguvad põllult kõik riismed, mida teisiti kasutada ei saanud.

Rohke tähelepanu osaliseks saab ka aed. Aia all on Villemil umbes 4 ha maad. Kandvate viljapuude arv ei ole praegu küll suur — 70 puud, kuid seda suurem on noorte viljapuude arv oma puukoolis, kust need lähevad lähemal ajal väljaistutamisele. Peremehel on kava tõsta viljapuude arvu nelja tuhandeni. Kõõgiviljaaias leiavad tähelepanu eriti tomat ja kapsas, mida turustatakse peamiselt Tallinna turul. Tarbeaianduse kõrval leiame Villemi puukoolist ka 140 liiki ilupuid, mis ootavad väljaistutamist uude iluaeda.

Villemi talus leiab pea igal sammul midagi uut ja järeletegemise vääriolist. Siinses mitmekülgses majapidamises peab kaasa mõtlema püüdliku peremehega, et avastada saladused, mis on kolmekümne aasta jooksul teinud väikesest metsatalust eeskujuliku suurtaalu. Siis võime mõista peremeest ja tema rasket tööd Villemi talus, tema kodukohaarmastust ja nägematut sidet emakese maaga. Peremehe sõnul on ta pidanud Villemilt põgenema viis korda, kuid ikka jälle tagasi pöördunud. Nõnda armastab peremees oma talu, seda tänamatut mullapinda, mida peab jõuga taltsutama, kust peab kõike võtma nagu vägisi. Kuid näib, nagu pesitsekski selles võitluses Villemi saladuslik külgetõmbevõim, sest peremeeski on elu tormides karastunud mees, kes armastab võitlust karmi loodusega oma talus.

*

1944. sõjasuve mälestusi

Karl Meinhard.

1944. aasta kevadel oli meie vallas palju neid, kes hoidsid end Saksa sõjaväest kõrvale või deserteerisid. Nii oli ka minu venna Johannes Meinhardiga, kes saabus ühel maikuu lõpu päeval koju ja rääkis, et oli pagunud Saksa sõjaväest. Neid oli tahetud saata trahvirooduga rindele. Tartu raudteejaam olnud sandarmeeria poolt piiratud, et põgenemist takistada, kuid juhuslikult olnud autoga seal tema koolivend Otto Viira ning autosid polevat läbi otsitud.

Vend jutustas, et tahetakse moodustada Sabali soos kompanii admiral Pitka toetuseks. Tean niipalju, et seal oli tegev veel keegi Aksel Traat ja neil oli koos juba 30-40 meest. Äraandmise tõttu aga sõitsid 1. juulil meie koju Armi tallu Saksa sandarmid ning korraldasid läbiotsimise. Nad lubasid meid seina äärde panna ning peksid mind pussipäraga. Venda nad kätte ei saanud, leidsid ainult osa varustusest ja ühe registreerimata vintpüssi. Arreteeriti ka ema, kes oli linnas. Vend võeti Tartu linnas kinni 3. juulil. Siis ema vabastati ning tuldi vabandama selgitades, et Johannes Meinhard on tabatud. 6. augustil sain vennalt kirja, kes teatas, et on Tallinnas Lasnamäe vanglas ning

talle on karistusajaks määratud kuus kuud.

13. augustil tuli vallast käsk, et kõik mehed alates 1927.a. sündinute aastakäigust peavad minema vallamajja. Tuli minna, sest pärast eelnenud läbielamisi ei julgenud ka kõrvale hoida. Meid viidi autol Tartusse õlletehasesse, kus formeeriti Tartumaa Omakaitse Kompaniid. Mind määrati I rühma. Rühmaülemaks oli lipnik Harald Paim, Kõivuküla Andrese talu peremees. Relvastuseks anti meile 1916.a. prantsuse päritolu vintpüssid 12 padruniga, kolm padrunit kassetis. Rühmal oli ka üks vene kergekuulipilduja. Rühma kuulusid enamasti kõik Kuuste valla mehed, rühma voorimeheks oli üks Konsini-nimeline Ropka valla mees.

Õlletehases olime paar päeva, seejärel viidi meid Vana-Kastre külla Linnakse tallu. 24. või 25. augustil taganesime üle Luunja silla vallamaja taha Sagli tallu. Kui olime ületanud Luunja silla ja jõudnud parve keldrini, lasti sild õhku. Sagli talus tuli meie koosseisu pidevalt mehi juurde nii meie vallast kui teistest sakslaste käes olevaist valdadest. Oli ka sõjaväest deserteerinud mehi, kuid ka meie kompaniit

Villemi talu meenutab ka kolonel Villem Saarsen oma mälestusraamatus "See, mis ma nägin", mis ilmus Stockholmis 1978.a.:

Riigivanem Konstantin Päts tegi meil akrediteeritud välisriikide saadikutele ringreisi ja näitas neile maaelu ja selle arengut iseseisvuse aastatel. See äratas mõtte teha 1938.a. suvel samasugune ringreis sõjaväeesindajatele.

Koostasime kahenädalase sõidukava ja esitasime selle kolleegidele minu juures einel. Et kõigil olid autod, polnud ette näha liiklusraskusi. Ühel varahommikul liikus nägus autokolonn Riiast välja...

...Enne Tartusse jõudmist oli kavas Eesti põllumajandusega tutvumine, milleks külastasime kahte talu — ühte põliselt vana ja teist Eesti Vabariigi ajal maareformi taustal kujunenud noorpõllumehe talu.

Tartu maakonnas hästi tuntud Ottase vana põllumehetalus võeti meid vastu eestlastele omase lahkusega, vestluses külalistega polnud raskusi, kuna talus räägiti head saksa keelt. Meid tutvustati piimakarjaga ja põllumajandusega niipalju kui aeg lubas ja siis istusime maitvalt kaetud einelaua juurde.

Talu peremees arreteeriti südameta okupantide poolt ja temast ei ole keegi enam midagi kuulnud, nagu tuhandetest teistest Moskva ohvritest.

Asunikutalu, kuhu tulime, kuulus kapten Rudolf Riivesele VR II/3. Ta oli ehitanud lihtsa, kuid mugava sisustusega kahe korrusega kivist taluhoone. Siin saime klaasi värsket piima ja võileibu.

Kapten arreteeriti ja tema sammud kadusid teadmatusse, nõndanimetatud "tööliste ja talupoegade vabariiki".

deserteeriti. Kui meie rühm paiknes Saglil, siis kompanii staap oli Kangru talus. Kui ma õigesti mäletan, oli kompanii ülemaks Äksi mees leitnant Jurs.

Juba 18. augustil käisid mehed luurel, et teada saada, kui kaugel venelased on. Nad olid juba Armil, kuid löödi 21. augustil tagasi, kui vallooniid taandusid ja põletasid Kabeli-Sepa talu maha. See oli vist ka 18. augustil, kui karistusallga mehed sõitsid Mõrakülla ning põletasid terve küla maha. Hiljem leiti sealt ühe talu varemetest põlenud saatejaam, järelikult anti sealt venelastele informatsiooni. Sakslased peilisid saatja välja. Venelaste abistamine põhjustaski küla mahapõletamise.

Saglilt viidi meid kas 10. või 12. septembril otse rindejoonele Luunja mõisast kuni Kabina mõisani ning meid allutati Saksa 94. piirivalverügemendi koosseisu. Rühma staap paiknes Luunja ja Kabina vahel asuvas metsas.

Vangi langesime 17. septembril kella kahe paiku. Enne seda viskasime relvad ja käelindid ära. Kes oli vormis, vahetas need erariiete vastu. Meid vangilangenuid oli kokku seitse meest, kaks vormis ja viis tsiviilriietes. Pärast vangivõtmist viisid venelased

meid ühte tallu, kus näidati meile kahte vägistatud, maha lastud ja täakidega läbi torgatud tütarlast ning öeldi: vaa-dake, mis sakslased on teinud. Öösel kui magasime tekkis väike lahing kui Rebase pataljoni mehed talu külje alt metsatukast murdsid läbi rinde.

Järgmisel päeval viidi meid Mäksa valda Võrukülla, kus meid ka esmakordselt üle kuulati. Meie rääkisime, et olime ainult mullatöölised, keda aeti ainult kaitserajatisi kaevama. Minuga koos olid meie valla mehed Albert Ütsi ja Rudolf Palla. Mäksalt viidi meid Tartusse, kus olime kaks päeva. Siis öeldi, et peame minema Põltsamaale. Asusime teele. Ööd olime Vedu mõisas,

seejärel Kursi kiriku juures ja Neanurmes. Seejärel jõudsime Põltsamaale ja sealt tagasi Lustiverre, kus jälle ööbisime. Teel võeti kogu aeg inimesi kinni. Nii võeti enne Lustiveret kinni üks hobusemees kahe kaassõitjaga. Koormaks osutus saksa markitandi kaup, sealhulgas ka üks akordion. Meie valvuriteks olid enamuses sõjavangidest ukrainlased, kes olid olnud taludes töö. Järsku kutsuti Ütsi ja Palla välja. Kuna Ütsi oli kõva pillimees ja Palla valdas vene keelt, selgus, et valvuritele oli vaja tõlki ja pillimeest. Järgmisel hommikul saabusid Ütsi ja Palla tagasi ning näitasid paberit, millel oli kirjas, et neid ja nendega koos ka mind on vabaks lastud.

Algas kibekiire tulek kodu poole. Hoidsime ikka rohkem kõrvalis-tele teede, sest peateedel liikumine oli ohtlik. Järgmisel päeval olime juba kodus.

Meie omakaitsemeestest langesid Martin Borkmann, Tagel, Johannes Räst (valla käskjalg), Paul Lokk, Gustav Ratassepp, Johannes Klaos, Eduard Lillo, Alfred Toom. Teadmata kadunuks jäid Harald Paim, Johannes Annok, Paul Lukk. Emigreeruda said Ülo Ojamaa, Ilmar Ojamaa, Villi Toom.

Minu teada on Omakaitstes osalenutest elus veel Arnold Kliim, Karl Meinhard ja Teodor Palu.

ÕIGUSAKTID

Väljavõtteid vallavalitsuse korraldustest

05.10.1998 nr 672

Nõustuda Kitsekülas endise Kitse 9 talu maast 10101 m² maa erastamisega Vladimir Parkuš omandusse elamumaaks.

05.10.1998 nr 673

Nõustuda Unikülas endise Hanso 23 talu maast 881 m² maa erastamisega Tatjana Saprõkina omandusse elamumaaks.

05.10.1998 nr 674

Nõustuda Kurepalu külas endise Kure 25 talu maast 5565 m² maa erastamisega Arno Talbonen omandusse elamumaaks.

05.10.1998 nr 675

Nõustuda Kriimani külas endiste Tammiku A-35 ja Oru-34 talu maast 19160 m² maa erastamisega Vilma Tegova ja Helju Raag kaasomandusse elamumaaks.

05.10.1998 nr 676

Moodustada Roiu Lasteaia juhataja ametikoha täitmise konkursi komisjon koosseisus Margus Pleksner, Ivar Dubolazov ja Anu Kruus.

05.10.1998 nr 677

Finantseerida Tarmo Etti täiendõpet psühhodraama kursustel 1000.- krooni ulatuses.

05.10.1998 nr 678

Maksta ühekordset sotsiaalabitoetust 500 krooni Aino-Miralda Sarile seoses raske majandusliku olukorraga.

05.10.1998 nr 679

Kinnitada puudega alaealise Karel Manglus hooldajaks tema isa Raimo Manglus.

12.10.1998 nr 680

Peatada Helle Prost avalduse alusel kuni selle lahendamiseni vallavalitsuse korralduse nr 632 täitmine Toomu maaiüksuse tagastamisel ja August Jaaksonile maa erastamisel.

12.10.1998 nr 681

Nõustuda Aardla külas endiste Tõnu 58 ja Lepiku 59 talude maast 5,75 ha maa erastamisega Aardla Piimaühistu omandusse põllumajanduslike tootmishoonete maaks.

12.10.1998 nr 682

Nõustuda Kurepalu külas endise Kure VII talu maast 2985 m² maa erastamisega Jaan Anja omandusse elamumaaks.

12.10.1998 nr 683

Nõustuda Päkste külas endise Selli 34 talu maast 8,60 ha maa erastamisega Jaanika Jaal ja Jaana Jaal omandusse maatulundusmaaks.

12.10.1998 nr 684

Nõustuda Haaslava külas endise Mika 33 talu maast 10,0 ha maa erastamisega Kaimar Kotkas omandusse maatulundusmaaks.

12.10.1998 nr 685

Nõustuda Igevere külas endise Kirbu 41 talu maast 23,5 ha maa erastamisega Tõnu Oks omandusse maatulundusmaaks.

12.10.1998 nr 686

Nõustuda Unikülas endise Hanso 23 talu maast 1018 m² maa erastamisega Vello Paal omandusse elamumaaks.

12.10.1998 nr 687

Nõustuda Päkste külas endiste Armi ja Kolga 16/Sapi 15 talude maast 13773 m² maa erastamisega Bernhard Põlgas omandusse elamumaaks.

- 12.10.1998 nr 688
Nõustuda Lange külas endiste Vahe A-2, Mäetsa A-9 ja Kase A-8 talude maast 23,25 ha maa erastamisega Mati Saag omandusse maatulundusmaaks.
- 12.10.1998 nr 689
Nõustuda Lange külas endise Rae A-3 talu maast 31053 m² maa erastamisega Siiri Silm omandusse maatulundusmaaks.
- 12.10.1998 nr 690
Kinnitada konkursi tulemusel viieks aastaks Roiu Lasteaia juhatajaks Anne Lössenko.
- 17.10.1998 nr 695
Kinnitada Unikülas õigusvastaselt võõrandatud Soola 21 talu 24,12 ha maa võõrandamisaegeks maksumuseks 189140 krooni ning määrata samasuur kompensatsioon omandireformi õigustatud subjektile Maire Järvala.
- 17.10.1998 nr 696
Kinnitada Lange külas õigusvastaselt võõrandatud Männiku A-4 18,85 ha maa võõrandamisaegeks maksumuseks 163313 krooni ning määrata kompensatsioon 45918 krooni tagastamata jäänud 6,7 ha maa eest omandireformi õigustatud subjektile Raimond Pastel.
- 19.10.1998 nr 697
Muutes 28.09.1998 korraldust kinnitada Nadežda Golubeva poolt erastatava Vooremäe maaüksuse maksustamishinnaks 10845 krooni.
- 19.10.1998 nr 698
Muutes 12.05.1998 korraldust kinnitada Juhan Junolainen poolt erastatava Roosi 8 maaüksuse maksustamishinnaks 10003 krooni.
- 19.10.1998 nr 699
Muutes 16.03.1998 korraldust kinnitada Jaan Kukk poolt erastatava Roosi 5 maaüksuse maksustamishinnaks 10198 krooni.
- 19.10.1998 nr 700
Muutes 14.09.1998 korraldust kinnitada Laine Leppik poolt erastatava Lepiku maaüksuse maksustamishinnaks 14743 krooni.
- 19.10.1998 nr 701
Muutes 28.09.1998 korraldust kinnitada Kalju Orrak poolt erastatava Oru maaüksuse maksustamishinnaks 10500 krooni.
- 19.10.1998 nr 702
Muutes 05.09.1998 korraldust kinnitada Vladimir Parkuš poolt erastatava Leena maaüksuse maksustamishinnaks 12453 krooni.
- 19.10.1998 nr 703
Muutes 24.08.1998 korraldust kinnitada Rein Reiman poolt erastatava Allika maaüksuse maksustamishinnaks 11446 krooni.
- 19.10.1998 nr 704
Muutes 03.08.1998 korraldust kinnitada Taniel Säägi poolt erastatava Niiduserva maaüksuse maksustamishinnaks 16605 krooni.
- 19.10.1998 nr 705
Muutes 05.10.1998 korraldust kinnitada Arno Talbonen poolt erastatava Sinilille maaüksuse maksustamishinnaks 13222 krooni.
- 19.10.1998 nr 706
Muutes 05.10.1998 korraldust kinnitada Vilma Tegova ja Helju Raag poolt erastatava Tammikumäe maaüksuse maksustamishinnaks 13245 krooni.
- 19.10.1998 nr 707
Muutes 10.08.1998 korraldust kinnitada Kalev Voltri poolt erastatava Sakki maaüksuse maksustamishinnaks 10803 krooni.
- 19.10.1998 nr 708
Kinnitada Haaslava vallas ametlikeks kohanimedeks Aardla külas Tsiirma (Mart Mällo hooned ja maa), Haaslava külas Tammi (Kaido Avarmaa hooned ja maa) ja Kitsekülas Lepiku (Laine Leppiku hooned ja maa).
- 19.10.1998 nr 709
Finantseerida 1000 krooni ulatuses Aare Tihase täiendõpet E-kategooria autojuhikursustel.
- 19.10.1998 nr 710
Maksta 500 krooni ühekordset sotsiaalabitoetust seoses raske majandusliku olukorraga Helina Meusile ja Marju Kuusele.
- 26.10.1998 nr 711
Eraldada eelarve reservfondist Roiu Lasteaiale 1900 krooni koduste laste eelkoolituskulude katmiseks, valla asutusele Majaabi 3186 krooni Roiu ja Ignase puurkaevudele ning Ignase reoveepumplale kahetariifsete elektriarvestite ostmiseks ning 3021 krooni veoauto Ford remondiks.
- 26.10.1998 nr 713
Muuta alaealise lapse Kristina Pitman perekonnanime tema huvidest lähtudes ning kinnitada uueks perekonnanimeks Maksimova.
- 26.10.1998 nr 714
Muutes 27.04.1998 korraldust kinnitada Georgi Stepanenko poolt erastatava Suve maaüksuse maksustamishinnaks 14546 krooni.
- 26.10.1998 nr 715
Muutes 13.07.1998 korraldust kinnitada Taimi Tara poolt erastatava Supelhoone maaüksuse maksustamishinnaks 17309 krooni.
- 26.10.1998 nr 717
Nõustuda Aadami külas endiste Väike-Rõuge 7 ja Rätsepa talude maast 17,04 ha maa erastamisega Merike Nukk omandusse maatulundusmaaks.
- 26.10.1998 nr 718
Nõustuda Kriimani külas endise Kүүni A-30 talu maast 5283 m² maa erastamisega Tiina Tuvikene omandusse elamu- maaks.
- 26.10.1998 nr 719
Nõustuda Haaslava külas endise Lõhmuse A-7 talu maast 5283 m² maa erastamisega Tiit Nilson omandusse elamu- maaks.
- 02.11.1998 nr 720
Anda üheks aastaks tegutsemisluba aktsiaseltsile Baltoil Roiu alevikus määrideõlide maaletoomiseks, hoidmiseks, pakkimiseks ja müügiks.
- 02.11.1998 nr 721
Nõustuda Hardi Tulluse Kurepalus asuva maa katastriüksuse jagamisega kaheks seoses ühe tagastamisega omandireformi õigustatud subjektile.
- 02.11.1998 nr 723
Eraldada valla 1998. aasta eelarve reservfondist 2500 krooni spordiürituste kulude katmiseks.
- 02.11.1998 nr 724
Finantseerida Marjana Tamme täiendõpet Tartu Tööstuskooli müüjate kursustel 1000 krooni ulatuses.

02.11.1998 nr 725
Maksta 500 krooni ühekordset sotsiaalabitoetust Aleksander Märsole seoses raske majandusliku olukorraga.

02.11.1998 nr 726
Kinnitada komisjon Roiu hambaarsti konkursi korraldamiseks järgmises koosseisus : esimees vallavanem Margus Pleksner; liikmed Tartumaa sotsiaal-ja tervishoiuosakonna juhataja Martin Johanson, Tartu Haigekassa direktor Vaike Soodla, tegevhambaarst Reet Kauba, valla arst Virve Raidma ja valla sotsiaalnõunik Anu Kruus.

09.11.1998 nr 727
Muutes varasemat korraldust kinnitada Raivo Audova poolt ostueesõigusega erastatava Pargiotsa maaüksuse maksustamishinnaks 12241 krooni.

09.11.1998 nr 728
Muutes varasemat korraldust kinnitada Ivan Dubolazovi poolt ostueesõigusega erastatava Vassila maaüksuse maksustamishinnaks 40994 krooni.

09.11.1998 nr 729
Muutes varasemat korraldust kinnitada Elvi Hintseri poolt ostueesõigusega erastatava Vainu maaüksuse maksustamishinnaks 14223 krooni.

09.11.1998 nr 730
Muutes varasemat korraldust kinnitada Juhan Malleuse poolt ostueesõigusega erastatava Kalda 4 maaüksuse maksustamishinnaks 10093 krooni.

09.11.1998 nr 731
Muutes varasemat korraldust kinnitada Milvi Silma poolt ostueesõigusega erastatava Aianurme maaüksuse maksustamishinnaks 11340 krooni.

09.11.1998 nr 732
Muutes varasemat korraldust kinnitada Marek Sõrmuse poolt ostueesõigusega erastatava Kalda 1 maaüksuse maksustamishinnaks 10064 krooni.

09.11.1998 nr 733
Muutes varasemat korraldust kinnitada Valendine Vijari, Tauris Vijari ja Getlin Vijari poolt ostueesõigusega erastatava Lohu maaüksuse maksustamishinnaks 13845 krooni.

09.11.1998 nr 734
Nõustuda Kriimani külas endise Variku talu maast 1394 m² maa erastamisega Galina Brusko omandusse elamumaaks.

09.11.1998 nr 735
Nõustuda Kurepalu külas endise Kure VII talu maast 14179 m² maa erastamisega Ülari Jõesaare omandusse elamumaaks.

09.11.1998 nr 736
Nõustuda Igevere külas endise Kirbu talu maast 49,51 ha maa erastamisega Maie Kajalaidi omandusse maatulundusmaaks.

09.11.1998 nr 737
Nõustuda Unikülas endise Hanso talu maast 939 m² maa erastamisega Aleksei Kulikovi omandusse elamumaaks.

09.11.1998 nr 738
Nõustuda Aadami külas endise Kamsu talu maast 47,6773 ha maa erastamisega Aado Lintropi omandusse maatulundusmaaks.

09.11.1998 nr 739
Nõustuda Unikülas endise Hanso talu maast 1024 m² maa erastamisega Vello Muruaasa omandusse elamumaaks.

09.11.1998 nr 740
Nõustuda Aadami külas endiste Laaneküla ja Järveküla talude maast 50,9 ha maa erastamisega Viktor Rätte omandusse maatulundusmaaks.

09.11.1998 nr 741
Nõustuda Unikülas endise Hanso talu maast 822 m² maa erastamisega Veera Samsonova omandusse elamumaaks.

09.11.1998 nr 742
Nõustuda Unikülas endise Hanso talu maast 947 m² maa erastamisega Simon Stoma omandusse elamumaaks.

09.11.1998 nr 743
Nõustuda Unikülas endise Roosi 9 talu maast 1259 m² maa erastamisega Rein Taggeli omandusse elamumaaks.

09.11.1998 nr 744
Kinnitada ametlikeks kohanimedeks Aardla külas *Lepistu* (Aardla Piimäühistu), *Aianurme* (Milvi Silm); Aardlapalu külas *Ratassepä* (Tambet Kibal, Margus Pikk ja Evi Pärn); Haaslava külas *Kulli* (Kaimar Kotkas); Igevere külas *Mustika* (Tõnu Oks), Kitsekülas *Gaasitorustiku* (Eesti Gaas), *Kalda 1* (Marek Sõrmus), *Kalda 4* (Juhan Malleus); Kurepalu külas *Sapi* (Andres Mäekivi), *Järvekalda 4* (Sirje Peerna), *Järvekalda 5* (Marti Pärn), *Järvekalda 6* (Tiit Saarna), *Järvekalda 7* (Maret Võsu), *Järvekalda 8* (Maie Lepik), *Järvekalda 10* (Toivo Hansen), *Järvekalda 11* (Liivia Mets), *Järvekalda 13* (Vilju Madissalu), *Järvekalda 14* (Aime Sikk), *Järvekalda 16* (Hugo Pallon), *Järvekalda 17* (Arno-Arthur Jaakson); Lange külas *Rae* (Siiri Silm), *Männikuõue* (Raimond Pastel), *Männiku* (Raimond Pastel ja Karl Pastel); Päkste külas *Kuusiku* (Bernhard Põlgas), *Vooremäe* (Nadežda Golubeva), *Vassila* (Ivan Dubolazov), *Eerika* (Lonni Ljamina), *Aasa* (Andres Mäekivi); Roiu alevikus *Oja 5* (Keit Variko), *Keskjänav 7* (Voldemar Kupri ja Katri Romanova); Unikülas *Tamme* (Ellen Kägo- Saunasoo) ja *Vana-Tamme* (Naatan Haamer).

09.11.1998 nr 745
Seada I grupi invaliidi Laine Vihma üle hooldus ning määrata tema hooldajaks abikaasa Aivo Vihm.

Mälestame lahkunuid

Jevgeni Kobjašev
25.01.1938 — 19.10.1998
Roiu